

Židovský obchodník Arnold Morawetz patřil k těm, kteří v první polovině 20. století tvořili kolorit Branišovic. Jeho příběh byl až donedávna zapomenut, přestože smutným způsobem ztělesňuje tragédii dějin minulého století.

Narodil se roku 1878 v malé vesnici u Vyškova. Nějaký čas žil v Uherském Brodě a v Branišovicích se poprvé objevil na začátku 20. století, když přicestoval za svou láskou Eugenií Eisnerovou. Jeho budoucí tchán, obchodník Eisner, přišel před lety do vsi jen s kufříkem a leštídem na boty. Vlastní pílí dokázal vybudovat obchod se smíšeným zbožím, který od něj Arnold Morawetz převzal.

Židů bylo tehdy v Branišovicích poskrovnu. Vedle velkých komunit v Pohořelicích, Jiřicích či Miroslavi se ta branišovická počítala na jednotlivce, většinou členy jedné rodiny. Jejich doménou byl právě obchod, v té době provozovali ve vsi hned dva koloniály.

Arnold Morawetz si vedl od začátku velmi dobře. Pro podnikání našel nejvhodnější místo, jeho obchod se nacházel pod kostelem v hezké ulici přímo v srdci Branišovic hned vedle pošty. Za domem se svažovala zahrada směrem k potoku, jehož tok tehdy tvořil přirozenou hranici mezi Branišovicemi a osadou Vinohrádky.

Morawetz nabízel v obchodě široký sortiment věcí denní potřeby. Specializoval se i na prodej krmiva pro hospodářská zvířata, jež k němu chodila nakupovat celá vesnice. Protože se mu v podnikání dařilo, zřídil si přes cestu samostatně stojící sklad a v dalším domě otevřel hospodu. Ta si získala oblibu díky prostorné zahrádce a zastřešení chránící hosty před ostrým letním sluncem. Každou neděli tam sedávali dělníci odpočívající po týdnu těžké práce na polích. Morawetzův hostinec navštěvovali často místní mladíci a chodili tam hrát kuželky. Bývalo tam vždy velmi veselo. Když začala první světová válka a život v monarchii se zpomalil, utišila se i Morawetzova hospoda jako němý svědek přicházejících těžkých časů.

Arnold Morawetz podnikal v Branišovicích ještě další více než dvě desetiletí společně s manželkou a dcerou Josefinou. V obci byli všeobecně oblíbení. Přestože se mu dařilo dobře, byl Morawetz známý tím, že se hrozně oblékal. Idylu spokojeného života narušil konec třicátých let, kdy Německo ovládl nacismus a jeho temný stín začal dopadat na Československo. Židé tu přestali cítit bezpečně

A tak se jednoho dne stalo, že u Ignaze Blaschka, obchodníka ve Vinohrádkách, někdo zaklepal. Blaschek otevřel. Byl to Morawetz.

„Dobré odpoledne,“ pozdravil, „nemáte prosím nějaké prázdné krabice?“

„Ano, pojd'te se mnou,“ řekl Blaschek, „však něco najdeme. Na co je vlastně potřebujete?“

Tak rozhovor vyslechla Blaschkova dvanáctiletá dcera a ta krátká rozmluva jí zůstala na dlouhá léta v paměti.

Stačil den a rozkřiklo se to po celé vsi. Morawetz zmizel! „Slyšeli jste to?“ šlo od úst k ústům. „Morawetz zmizel! Včera odjel i se ženou a dcerou. Měli prý namířeno do Anglie.“ Arnold Morawetz skutečně druhého dne po návštěvě u Blaschkových z Branišovic zmizel a už ho tady nikdy nikdo nespatriil.

Přestože se mezi lidmi tradovalo, že se mu podařilo uniknout antisemitskému běsnění, realita byla tragická. V roce 1942 byl společně s dcerou Josefinou zavražděn v koncentračním táboře v polském Sobiboru. O dalších osudech jeho manželky nevíme nic.

Dva krásné domy Morawetzových se staly obětí války. Jeden zasáhly bomby vrhané sovětskými letadly na blízký kostel. Nedal se už opravit a tak musel být stržen. Druhý, v němž provozoval hospodu, zůstal ušetřen. Noví čeští osadníci už znali jen z doslechu příběh o jistém A. M., který tu před časem úspěšně podnikal. Když se v domě pokusili zřídit kulturní dům, řada neodborných stavebních zásahů stavbu narušila a také osud tohoto stavení byl zpečetěn.

Tak byla vymazána i poslední vzpomínka, na život muže, který s Branišovicemi spojil většinu svého života a dlouhá léta byl jejich nedílnou součástí. Nabízel lidem úlevu a tolik potřebný odpočinek v životě plném těžké práce. V jiné době by nejspíš takto žil spokojeně až smrti. Dějiny tomu bohužel chtěly jinak.